

Uwarunkowania prawne kształcenia kompetencji uczniów w szkole:

1. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
3. Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej...
4. Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek

Co to są kompetencje kluczowe?

- Kompetencje kluczowe to ramy określające nowe umiejętności podstawowe uzyskiwane w procesie uczenia się przez całe życie
- Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, zatrudnienia, włączenia społecznego, zrównoważonego stylu życia, udanego życia w pokojowych społeczeństwach, kierowania życiem w sposób prozdrowotny i aktywnego obywatelstwa.
- Kompetencje kluczowe to dynamiczna kombinacja wiedzy, umiejętności i postaw.
- Kompetencje są definiowane, jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji.

Kompetencje zdefiniowano w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) jako połączenie:

- wiedzy,
- umiejętności,
- postaw odpowiednich do sytuacji:

Wiedza	Umiejętności	Postawa
Na wiedzę składają się fakty i liczby, pojęcia, idee i teorie, które są już ugruntowane i pomagają zrozumieć określoną dziedzinę lub zagadnienie.	Umiejętności definiuje się jako zdolność i możliwość realizacji procesów i korzystania z istniejącej wiedzy do osiągnięcia wyników.	Postawy opisują gotowość i skłonność do działania lub reagowania na idee, osoby lub sytuacje.

--	--	--

Ogólna charakterystyka kompetencji kluczowych:

- Wszystkie są jednakowo ważne dla rozwoju osobistego.
- Niektóre są przekrojowe lub interdyscyplinarne (np. znajomość technologii informacyjno- komunikacyjnych, przedsiębiorczość, umiejętności obywatelskie, ekspresja kulturowa).
- Są ze sobą powiązane lub się częściowo pokrywają. Umiejętności wynikające z jednej, wspierają biegłość w innej:
 - Umiejętności językowe (sprawność, czytania, pisanie), matematyczne i umiejętności w zakresie (TIK) to podstawa uczenia się;
 - Umiejętność uczenia się sprzyja wszelkiej innej aktywności edukacyjnej.
- Niektóre sprawności są kluczowe dla wszystkich ośmiu kompetencji (np. krytyczne myślenie, kreatywność, inicjatywność, rozwiązywanie problemów, ocena ryzyka, podejmowanie decyzji, kierowanie emocjami).

Charakterystyka kompetencji kluczowych:

1.Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

To zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji, pracy, domu i czasie wolnym.

2.Kompetencje w zakresie wielojęzyczności.

Opiera się na tych samych wymiarach umiejętności, co porozumiewanie się w języku ojczystym na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie, pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych. Wymaga też takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych.

3.Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Kompetencje matematyczne to umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji.

Obejmują zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele).

Podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia.

Kompetencje naukowe odnoszą się do zdolności wykorzystywania zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Za kompetencje techniczne uznaje się stosowanie tej wiedzy i metodologii w odpowiedzi na postrzegane potrzeby ludzi.

Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli.

4.Kompetencje cyfrowe.

Obejmują umiejętność i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w edukacji, pracy, czasie wolnym. Opierają się na podstawowych umiejętnościach

w zakresie TIK: wykorzystywaniu różnorodnych narzędzi i ich oprogramowania (komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, smartfonów) do uzyskiwania, krytycznej oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.

5.Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Zdolność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Obejmuje świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód w celu osiągnięcia powodzenia w uczeniu się. Oznacza nabywanie, przetwarzanie i przyswajanie nowej wiedzy i umiejętności, a także umiejętność korzystanie z wcześniejszych doświadczeń.

6.Kompetencje obywatelskie.

Kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe, obejmujące zachowania przygotowujące do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także rozwiązywania konfliktów. Obejmują zdolność do empatii, wykazywania się tolerancją, porozumiewania się w różnych środowiskach, negocjacji, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, umiejętności współpracy, asertywność i prawość.

Obejmują znajomość współczesnych, jak i głównych wydarzeń i tendencji w narodowej, europejskiej i światowej historii, zdolność do zaangażowania w działania publiczne, poszanowanie praw człowieka, w tym równości, jako podstawy demokracji, uznanie i zrozumienie różnic w systemach wartości różnych religii i grup etnicznych, znajomość integracji europejskiej oraz struktur UE, świadomość różnorodności i tożsamości kulturowych w Europie.

Kompetencje obywatelskie przygotowują do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych oraz poczucie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

7.Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

Zdolność do wcielania pomysłów w czyn, w tym do planowania przedsięwzięć i ich realizacji zgodnie z zamierzeniami. Obejmują kreatywność, innowacyjność, umiejętność oceny własnych mocnych i słabych stron, gotowość do podejmowania ryzyka. Wskazuje także na znaczenie świadomości zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami, znajomość zasad działania gospodarki, w tym zagadnienia stanowiące kontekst pracy i dotyczące życia ludzi.

8.Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Świadomość lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego oraz jego miejsca w świecie. Docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i emocji za pośrednictwem szeregu środków wyrazu (muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych).

Jak kształtujemy kompetencje kluczowe:

1. Świadomie

od nieświadomej niekompetencji (nie wiem, że nie wiem/nie umiem)

poprzez świadomą niekompetencję (wiem, że nie wiem/nie umiem)

świadomą kompetencję (wiem, że wiem/umiem)

aż do nieświadomej kompetencji (nie wiem, że wiem/umiem)

2. Poprzez obserwację i naśladowanie - modelowanie. To proces nieświadomego nabywania jakiejś kompetencji.

Ogólne cele kształcenia kompetencji kluczowych:

W związku z postępującą globalizacją Unia Europejska staje przed coraz to nowymi wyzwaniami, dlatego też każdy obywatel potrzebuje szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych, by łatwo przystosować się do zmieniającego się świata, w którym zachodzą rozliczne wzajemne powiązania.

Edukacja w swym podwójnym – społecznym i ekonomicznym – wymiarze ma do odegrania zasadniczą rolę polegającą na zapewnieniu nabycia przez obywateli Europy kompetencji kluczowych, koniecznych, aby umożliwić im elastyczne dostosowanie się do takich zmian.

Uczniowie dzięki nabywaniu **kompetencji są:**

- bardziej zmotywowani do nauki,
- lepiej radzą sobie z porażkami,
- lepiej analizują sukcesy i porażki
- sprawiają mniej kłopotów w szkole,
- potrafią skuteczniej komunikować się z nauczycielem, przez co dostają od niego lepsze wsparcie.

Analiza podstawy programowej pod kątem zawartych w niej kompetencji kluczowych::

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to:

- sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
- sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- praca w zespole i społeczna aktywność;